

Grete Langodden

En trebunk sin historie

Gamle gjenstander har alltid en historie, men vi kan ikke «høre hva de sier». Men noen ganger kan vi lese om dens historie, ut fra bumerker, bokstaver og årstall. Jeg er så heldig å ha flere gjenstander med tall, bokstaver og kruseduller på, men det jeg vil fortelle om her er en trebunk som kan fortelle en lang historie.

Under denne bunken er det fire tall, noen bokstaver og andre kruseduller. Tallene er 5 8 7 1 og femma er underlig, for den er speilvendt. Disse talla sa meg ingen ting, inntil jeg en dag hørte et kåseri om gamle gjenstander. Kåsøren fortalte at tall kunne være både speilvent og i feil rekkefølge på gamle gjenstander, for skriveferdighe- tene var ikke så gode hos alle. Da, såg jeg at det sto 1785 under trebunken. Den hadde også et bumerke som viste til Nesteby store, eller Utisu`u som garden også ble kalt. Av andre tegn under bunken er bokstavene LPS.

Så var spørsmålet, hvordan hadde denne gamle trebunken kommet hit? Var det auksjonsgods eller hadde jeg noen familieband til LPS og Nesteby store. Det jeg visste var at mor hadde fått denne bunken fra sitt bardoms- hjem Øymoen. Jeg hadde sett flere gjenstander med bokstavene LPS, ut- skåret på denne spesielle måten og det er initialene til Lars Pederson d.y. fra Trøen på Kveberg f. 1820, som er min oldefar.

Hans far, Peder Larsson f. 1786 kom

fra Nesteby store og ble gift på Trøa. Foreldra til Peder Larsson var Lars Olsson f. 1758, han var gift med Ingeborg Pedersdtr. f. 1756, datter til garmakeren i Mælenget, leser vi i bygdeboka for Alvdal.

Denne trebunken kan ha vært en bryllupsgave til disse to, eller den kan også ha være laget i Mælenget, som noe av det Ingeborg fikk med fra hjem-

plassen sin. For det skal være fortalt at ho ikke var "snau" når ho kom til Næsteby store.

Mari Larsdtr på Trøen f. 1782 var av de eldste i en søskenflokk på 9 og ble i 1810 gift med Peder Larsson f. 1786. Disse to overtok Trøa i 1814.

Også de fikk en stor barneflokk, 5 jenter og 3 gutter. Ettersom begge bestefedrene hette Lars, fikk to sønner samme navn og det ble Lars d.e. og Lars d.y.

Lars d.y. født 1820 ble gift med Marit Larsdtr. fra Ol-Larsøyom ved Straumen, ho var født i 1840. Disse to bygde Øymoen ca. 1864. Det er fortalt at Lars var en ekstra sterk arbeidskar med god helse, for han var over 90 år da han gikk seterveien på halvanna mil.

Marit og Lars fikk 6 barn og deres eldste sønn Peder Larsson Øimoen f. 1866 ble gift med Goro Estensdtr. Landfastøyen f. 1859. De fikk også 8 barn og den yngste, Gina f 1903, ble gift med Esten Nytrøen, som er mine foreldre.

Derfor er det ganske sikkert at denne trebunken forteller at den er fra min tippoldefars foreldre og at den har vært på 4 gardar og at jeg er 6 generasjon i rett linje som har denne i dag.

Slike trebunker ble brukt til oppbevaring og tillaging av mat. Men det var nøye med at de bunkene som ble brukt til mjølk, ikke måtte brukes til noe annet. Disse var derfor kvite og fine inni, i motsetning til de som ble brukt til bær, kjøtt og blodmat. Det var også noen som ble brukt til å ha salt kjøtt og fisk i, disse ble grove inni, for saltet tærte på treet.

Trebunker, dyller, trau og andre tre-gjenstander som ble brukt til oppbevaring og tillaging av mat, ble grundig rengjort med einerlåg og skure med skjefetue. Etterpå ble de skylt i kalt vann og lagt i sola for å tørke.

Disse trekoppene var det for det meste kvinnene som brukte, men svært ofte ser en at det er mannens initialer som er skåret inn som kjennemerke. Dette viser at det å eie noe, var oftest mannens privilegium.

Men, noe som er sikker er at Ingeborg, Mari, Marit, Goro, Gina og Grete er navn på noen av de kvinnene som har brukt og i nyere tid tatt vare på denne "historiefortelleren".

Denne historierike bunken er mørk inni, som viser at den har vært brukt til kjøtt og blodmat. Den har innvendig et stjernermonster i bunnen, antagelig laget med passer. Ellers har den også sine originale trejøl, de er litt breie og tykke, det er vel derfor de har holt ut i over 200 år.

Adresse:
Grete Langodden,
2560 Alvdal